

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Iri Asaa na Atọ

Ikpughe Ihe Nha Yiri N'akụkọ Ihe Mere Eme: Aghughọ Jeroboam na Nnwale Okwukwe nke Mmegharị Adventist

Jeff Pippenger

2024-02-06

A gbasasiri alaeze ugwu na alaeze ndida n'okpuru iwe Chineke ruo afọ puku abuo na nari ise na iri abuo, n'imezu ogbugba-ndu mebiri emebi nke Levitikos iri abuo na ise na iri abuo na isii. Afọ iri anọ na isii di n'etiti mmechi nke iwe mbu na nke ikpeazu nochiri anya nchikota alaeze abuo ahụ ka ha buru otu alaeze nke Izrel mmuo nke oge a n'afọ 1844. Nchikota mba abuo ahụ ka e ji osisi abuo Ezikiel chikotara onu nochite anya ya, nakwa osisi abuo nwanji di ya nwuru nke Zarefat chikotara n'akuko Elaija. N'ubochi Oktoba 22, 1844, akuko amuma nke alaeze ugwu na alaeze ndida bjarutere na njedebe ya, ma n'ime ime otu a, o kwughachiri akuko mmalite nke alaeze abuo ahụ.

Jeroboam hiwere usoro ofufe aghughọ n'alaeze ugwu ahụ iji gbochie ndi o na-achi iga Juda ma fee Chineke ofufe n'ebe nsọ di na Jerusalem.

Jeroboam wee si n'obi ya, Ugbu a ka alaeze ahụ ga-alaghachi n'ulo Devid: o buru na ndi a arigoro ichu aja n'ulo Onyenwe anyi di na Jerusalem, mgbe ahụ obi ndi a ga-atugharikwa azu n'ebe onye nwe ha no, ya bu, n'ebe Rehoboam eze Juda no; ha ga-egbukwa m, laghachikwuru Rehoboam eze Juda. N'ihia ya, eze ahụ kporo ndumodu, mee umu ehi olaedo abuo, si ha, O kariri unu akari irigo Jerusalem: lee chi unu, Izrel, ndi kpoputara unu n'ala Ijipt. O debe otu n'ime ha na Bethel, nke ozokwa ka o tinyere na Dan. Ihe a wee buru mmehie: n'ihia na ndi mmadu gara ife n'ihu otu ahụ, ruo obuna na Dan. O mekwara ulo ebe di elu, meekwa ndi nchujaja site n'etiti ndi di ala n'etiti ndi mmadu, ndi na-abughu umu Levi. Jeroboam wee dozie emume n'onwa nke asato, n'ubochi nke iri na ise nke onwa ahụ, dika emume ahụ di na Juda, o chukwara aja n'elu ebe ichujaja. Otu a ka o mere na Bethel, na-achuru umu ehi ndi ahụ o ruru aja; o dokwara na Bethel ndi nchujaja nke ebe ndi di elu ndi ahụ o ruru. Ya mere o churu aja n'elu ebe ichujaja ahụ o mere na Bethel n'ubochi nke iri na ise nke onwa nke asato, ya bu, n'onwa ahụ o cheputara n'obi nke ya; o doziere umu Izrel emume; o we chuo aja n'elu ebe ichujaja, kpokwa ihe nsure oku na-esi isi utu. 1 Ndi Eze 12:26–33.

Usoro ofufe ya bu ihe nnochianya nke Katolik (ikpere arusi), n'ihia na, dika o di na nnupuisi Eron, o guzobere oyiyi nye ma nke anu ohia ahụ. E ji olaedo kpuo oyiyi umu ehi abuo ahụ, nke na-anochi Babilon. A raara oyiyi ndi ahụ nye chi ndi Ijipt, bu ndi e kporo aha dika Eron kpokwara ha; di ka "chi ndi kpoputara ha n'ala Ijipt." O wuru ebe ichujaja abuo n'obodo abuo, nke, mgbe a tulere ha onu, na-anochi njikota nke uka (Betel) na ochichi (Dan). Ebe ichujaja ndi ahụ bu ugha e mere ka o yie ezigbo ebe ichujaja ahụ, nke bu Kraist, dika Katolik na-azoro na o bu onye nochi anya Kraist n'owa. O welitere okwa nchujaja ruru aru, dika ndi ukochukwu nke Katolik di. O hoputara ubochi maka oru ofufe ya nke e mere ka o di iche kpomkwem n'ubochi ememme eziokwu nke Chineke o bu, si otu a na-anochi esemokwu di n'etiti ezi ubochi ofufe na ubochi ofufe ugha.

N'imalite usoro ofufe ụgha ya, Chineke zitere otu onye amụma si Juda ka ọ baa usoro ofufe adigboroja ya mba.

Ma, le, otu nwoke nke Chineke si na Juda bịa na Betel site n'okwu Onyenwe anyị; Jeroboam wee guzo n'akukụ ebe-ichu-àjà ahụ iji kpọọ aja-isi-oma. O wee tie mkpu megide ebe-ichu-àjà ahụ n'okwu Onyenwe anyị, si, O ebe-ichu-àjà, ebe-ichu-àjà, otu a ka Onyenwe anyị kwuru: Le, a ga-amuru ụlọ Devid nwa, Josaja ka a ga-akpọ aha ya; ọ ga-achụ n'elu gi àjà nke ndị nchụàjà nke ebe di elu, ndị na-akpọ aja-isi-oma n'elu gi, a ga-akpọkwa ọkpukpu mmadu ọkụ n'elu gi. O wee nye ihe-iriba-ama n'otu ubochi ahụ, si, Nke a bu ihe-iriba-ama nke Onyenwe anyị kwuru; le, a ga-agbawa ebe-ichu-àjà ahụ, ntụ nke di n'elu ya ga-awupukwa. 1 Ndị Eze 13:1–3.

Onye-amụma ahụ si Juda kwuputara amụma akukụ atọ nke mere ka a mara omumu eze Josaja n'odinihu. O buru amụma na Josaja ga-egbu ndi nchụàjà ojoo ndi na-arụ ọrụ n'ebe ichuàjà aghugho ahụ, nakwa na Josaja ga-akpọkwa ọkpukpu mmadu ọkụ n'elu otu ebe ichuàjà ahụ n'onwe ya. O nyekwara Jeroboam ihe iriba ama, na-eme ka a mara na a ga-agbawa ebe ichuàjà Jeroboam, ka ntụ ya wee wusa. E mezuru ihe ndi a nile dika Okwu Onyenwe anyi siri di; ma mgbe Jeroboam nuru nkwaputa onye-amuma ahụ, iwe were ya, o wee choo imegide onye-amuma ahụ, ma Chineke no na-achikwa ihe niile.

O wee ruo, mgbe eze Jeroboam nuru okwu nke nwoke nke Chineke, onye tiri mkpu megide ebe-ichu-àjà ahụ di na Betel, na o setiri aka ya site n'ebe-ichu-àjà ahụ, si, Jidenụ ya. Aka ya nke o setiri megide ya wee kpoo nkụ, nke mere na o nweghi ike idoghachi ya azu n'ahu ya ozo. Ebe-ichu-àjà ahụ kwa gbawara, ntụ wee si n'ebe-ichu-àjà ahụ wufuo, di ka ihe-iriba-ama nke nwoke nke Chineke nyere site n'okwu nke Onyenwe anyi. 1 Ndị Eze 13:4, 5.

E mezuru ihe iriba ama ahụ ozugbo, aka Jeroboam wee kpownu.

Eze wee zaa si nwoke nke Chineke ahụ, Biko, riọ ugbu a ihu Onyenwe anyi Chineke gi, kpekwaara m ekpere, ka aka m wee laghachikwute m ozo. Nwoke nke Chineke ahụ wee riọ Onyenwe anyi ariri; aka eze wee laghachikwute ya ozo, wee buru di ka o di na mbu. Eze wee si nwoke nke Chineke ahụ, Soro m laa n'ulo, mee onwe gi ka ike laghachi, m ga-enyekwa gi ugwo ọrụ. Ma nwoke nke Chineke ahụ wee si eze, O burugodi na i ga-enye m okara ulo gi, agaghi m eso gi banye, agaghikwa m eri achicha ma o bu nuo mmiri n'ebe a: n'ih na otu a ka e si n'okwu Onyenwe anyi nye m iwu, na-asi, Erila achicha, anlakwala mmiri, alaghachikwala n'otu uzọ ahụ i si bia. Ya mere o si n'uzo ozo gaa, o laghachikwa n'uzo ahụ o siri bia Betel. 1 Ndị Eze 13:6–10.

Jiso na-eji mmalite ihe kwaa njedebe ihe mgbe nile, ma mmalite alaeze ugwu na alaeze ndida nke Izrel oge ochie n'ezikwu na-agwu n'akuko ihe mere eme ebe a jikotara mkpara abuo ahụ ghoo otu mkpara, nke na-anochi anya mba Izrel ime mmuo nke oge a.

N'akuko ihe mere eme ebe e jikotara mkpara abuo ahụ, a malitere usoro nnwale nke nzokwu atọ n'oge ogwugwu na 1798. A na-achikota mkpara abuo ahụ (alaeze abuo ahụ) tupu awupu Mmuo Nso n'Oku Akpu Etiti Abali. N'oge ndakpo olileanya mbu n'oge opupu ihe ubi nke 1844, ndi Protestant dara n'usoro nnwale ahụ ma ghoo umu nwanyi nke Katolik, si otu a na-emeghachi mmalite nke usoro ofufe ụgha, dika Jeroboam nochiri ya n'onyinyo.

Ndozigharị Ụka Protestanti bụ orụ nke Chineke rurụ iji kpọputa nzuko ahụ nke dị n'ozara n'ime nkwenkwe ụgha, oḍinala na omenala nke ụka Rom. Site n'oge Martin Luther, e kpughekwwuru eziokwu n'otu n'otu, na-akowaputa akwuna Taja di ka ihe na-abughị ihe ozo ma e wezuga usoro ofufe ndi ogo mmuo, nke e ji nkwaputa ụgha nke ibu nke Kraist kpuchie. O bu nzube nke Onyenwe anyi ikpopta ndi ya e jidere n'agha n'ime ochichiri, di ka O mere mgbe ndi ya bu ohu n'Ijpt. O weputara ha n'obubu ohu nke Ijpt ka O nye ha iwu Ya. Iju nke ndi Protestanti igbaso ihè na-abawanye uba nke omuma ahụ e meghere akara ya na 1798, gbochiri ha imata iwu ahụ na ezi oru ebe nsọ nke Kraist n'afọ 1844.

Iju ha juru ozi nke oge ikpe ahụ gosiri na ha aghowo umu nwanji nke ụka Rom, ha wee guzobe usoro ofufe ụgha nke Akwukwo Nso kporo onye-amuma ụgha (Protestantism nke dapuru n'okwukwe). Ndi Millerite ndi ahụ kwesiri ntukwasị obi, bu ndi jiri okwukwe banye n'ebe nsọ ahụ n'October 22, 1844, natara ihè nke mmuo ozi nke ato ma weta ido aka na nti megide usoro ofufe ụgha ahụ nke na-ekwuputa na o bu Protestant, ma ka na-ejidesi omenala bu isi nke ikpere arusi ike, ya bu, ofufe anyanwu. Onye-amuma ahụ si Juda bu onyinyo nke Adventism Millerite n'imata na n'iweta ozi nke mmuo ozi nke ato nke bjarutere n'October 22, 1844.

Mgbe Jeroboam jiri aririya ya riu onye-amuma ahụ ka o bia n'ulo ya ma mee onwe ya ka o dighachi ohuru, onye-amuma ahụ kwuputara ntuziaka kpomkwem nke Onyenwe anyi nyere ya. E nyekwara Millerite Adventism iwu ahụ. Iwu ahụ bu ka ha ghara isi n'uzo ha siri bia laghachi, ma Millerite Adventism siri n'ogbako di iche iche nke Protestant puta. E kewapuru ha n'aka ndi Protestant n'oge ndakpo olileanya mbu n'oge opupu ihe ubi nke afọ 1844, ma Jeremiah na-enye ihe atu nke otu ntuziaka ahụ kpomkwem e nyere onye-amuma Judia ahụ.

A huru okwu-Gi, m wee rie ha; okwu-Gi wee buru m onu na inuri nke obi m: n'ih na a na-akpo m aha Gi, O Onyenweanyi Chineke nke ndi agha. Anoghi m n'ulo nzuko nke ndi na-akwa emo, o bughikwa na m nuriri onu; ano m naani m n'ih aka Gi: n'ih na i mejuwo m iwe. Gini mere ihe mgbu m ji buru nke na-adigide adigide, na onya m nke na-apughi igwo agwo, nke juru ka a gwoo ya? I ga-aburiri m onye ugh a kpamkpam, na dika mmiri ndi na-ada ada? Ya mere, otu a ka Onyenweanyi kwuru, O buru na i laghachi, mgbe ahụ aga m eme ka i loghachi ozo, i ga-eguzokwa n'ihu m: ma o buru na i weputa ihe di oké onu ahia n'ih ruru aru, i ga-adi ka onu m: ka ha loghachikwute gi; ma gi onwe gi alaghachikwutela ha. Aga m emekwa ka i bururu ndi a mgbidi ola a gbara gburugburu nke e wusiri ike: ha ga-alu ogo megide gi, ma ha agaghi emeri gi: n'ih na m nonyere gi izoputa gi na inaputa gi, ka Onyenweanyi kwuru. Aga m anaputakwa gi n'aka ndi ajo omume, meekwa ka a gbaputa gi n'aka ndi di egwu. Jeremiah 15:16–21.

N'oge mmezu nke amuma oge nke Ahuhu nke Abu, n'ubochi August 11, 1840, mmuo-oz di ike nke Mkpughe isi nke iri siri n'elugwe ridata, nwee obere akwukwo e meghere emepe n'aka ya, e wee gwa Jon ka o gaa were akwukwo ahụ rie ya. Jeremaya na-anochi anya ndi ahụ riri obere akwukwo ahụ n'oge ahụ n'akuko ihe mere eme, okwu ndi ahụ wee di utu dika mmanu anu, n'ih na ha bu "onu na inuri onu nke" "obi" ya. Ma n'ih "aka" Chineke, e "juputara" Jeremaya "na iwe," e "meruru" ya ahụ, o wee no "n'ih mgbu na-adigide adigide." N'ih "aka" Chineke, Jeremaya turu aro na Chineke aburula "nye" Jeremaya "dika onye ugh a," na dika "mmiri na-ada ada." Onyenwe

anyị ejidela “aka” Ya kpuchie njehie dị n’ụfọdụ n’ime ọ̀nụọgụ ndị dị na chaatị nke 1843.

Jeremaya na-anọchi anya ndakpọ olileanya mbụ nke ndị Millerite, mgbe ọhụụ Habakọk mere ka e chere. O pụtara n’anya ndị Jeremaya na-anọchi anya ha na ozi ahụ, nke a na-anọchi anya ya dị ka “mmiri ozuzo,” adaala. Ma Habakọk ekwuwo, “n’ihi na ọhụụ ahụ ka dirị oge a kara aka, ma n’ogwugwu ya ọ ga-ekwu okwu, ọ gaghi aghakwa ụgha: ọ bụ ezie na ọ ga-egbu oge, chere ya echere; n’ihi na ọ ga-abia n’ezie, ọ gaghi egbu oge.” Jeremaya echewo na Chineke kwuru ụgha, nakwa na ozi ahụ (mmiri ozuzo) adaala, ma ọ bụ naanị na o mere ka e chere.

Mgbe ahụ Chineke nyere Jeremaya iwu na “ọ buru na i laghachi, mgbe ahụ aga m eme ka i loghachi ọzọ, i ga-eguzokwa n’ihu m: ọ burukwa na i weputa ihe di oké ọ̀nụ ahia n’etiti ihe ruru aru, i ga-adi ka ọ̀nụ m: ka ha laghachikwute gi; ma gi onwe gi alaghachikwutela ha.” Mgbe ndakpọ olileanya ahụ gasiri, Jeremaya, na-anọchite anya ndị Chineke ndị ga-alaghachi n’ije ozi nke Onyenwe anyi ma tufuo nkuda mmụọ e meputara mgbe o yiri ka ozi ahụ adaala. Ọ buru na Jeremaya emee ihe ndi a hoputara, Chineke ga-ekwe ka ọ buru onye nkwuchite ọ̀nụ Ya.

Ihe kacha di mkpa n’omumu anyi n’oge a bu ihe Chineke gwara Jeremaya banyere “nzuko nke ndi na-akwa emo” ndi “na-anuri ọ̀nụ” n’ihi mmechuihu ya. Ọ gwara Jeremaya na ndi na-akwa emo ahụ puru ilaghachikwute Jeremaya, ma na ọ gaghi alaghachikwute ha mgbe ọ bula. Jeremaya nochiri anya ndi guzoro imegide ndi Protestant ndi ka hoputara ilaghachi n’ulo nkwenke Katolik ma buru umu-nwanyi Babilon, ndi amuma ụgha nke Beal na Ashtarot. Jeremaya nochikwara anya onye amuma Judia nke, n’otu ebe ahụ n’ahiri amuma, baara usoro ofufe ụgha Jeroboam mba na mmalite alaeze ugwu, si otu a buru ihe nnochianya nke ntinye usoro ofufe ụgha nke bu oyiyi nke Katolik n’ogwugwu akuko ihe mere eme nke alaeze ugwu. Onye amuma ahụ gwara Jeroboam, mgbe Jeroboam nyere ya ka ha jiko aka, na o kwesighi iri nri, ma ọ bu inu ihe onunu, ma ọ bukwa ilaghachi n’uzo o si bia.

Eze wee si nwoke nke Chineke ahụ, Soro m laa n’ulo, mee ka onwe gi zuru ike, m ga-enyekwa gi ugwo oru. Ma nwoke nke Chineke ahụ wee si eze, Ọ burugodi na i ga-enye m okara ulo gi, agaghi m eso gi bata, agaghikwa m eri achicha ma ọ bu nu mmiri n’ebe a: n’ihi na otu a ka e nyere m iwu site n’okwu nke Onyenwe anyi, si, Erila achicha, anukwala mmiri, alaghachikwala n’otu uzo ahụ i siri bia. 1 Ndi Eze 13:7–9.

Nkwuputa nke onye-amuma Judia ahụ kwekoru na oru ndi amuma ụgha nke Bel na Ashtarot n’akuko Elaija. N’ezie, akuko ihe mere eme nke ndi Millerait bukwa akuko ihe mere eme nke Elaija, n’ihi na Miller bu Elaija. N’akuko Elaija, ndi amuma Bel na Ashtarot mere egwu aghughu, nke e kpughere dika nzuzu mgbe oku sitere n’aka Chineke wedara ma rikwaa aja Elaija, si otu a na-anochi anya iwusa Mmuo Nso n’Iti Mkpu Etiti Abali nke akuko ihe mere eme ndi Millerait. Nkorita ihu na ihu nke akuko ihe mere eme ahụ nochiri anya nkorita ihu na ihu nke Elaija nke abuo, onye bu Jon Baptist n’oge egwu aghughu nke ada Herodias (Salome) mere. Herodias ka e ji Jezebel mee ihe nnochianya, Jezebel bukwa akara nke uka Katolik.

N’afu 1844, uka ndi Protestant ghoro Salome, ada Herodias (Jezebel). N’igba egwu nke aghughu ahụ, Herod ekwela nkwa inye okara alaeze ya, ọ mekwara ya n’ubochi omumu ya; si otu a na-anochi anya ubochi ikpezu, mgbe ndi eze iri ahụ, ndi Ahab na-anochite anya ha (eze nke

alaeze iri nke ugwu), kwekoritara inye alaeze ha nye papacy (Jezebel). Inye “okara alaeze gi” bu ihe nnochianya nke njikota, ma onye amuma ahụ sitere na Judia nọ n’igwa Jeroboam n’uzo doro anya na o gaghị emeli njiko o bula na eze ahụ dapuru n’okwukwe ma o bu kwado usoro ofufe ugha ya.

Nke ahụ bukwa ihe Onyenwe anyi gwara Jeremaya, mgbe O siri na “nzuko ndi na-akwa emo” (okpukpe Protestant nke dapuru n’ezi okwukwe) nwere ike ilaghachikwute Jeremaya, ma Jeremaya agaghị alaghachikwute ha ma oli, ma o bu laghachi n’uzo o si bia. Ma amuma Judia ahụ mere nno otu ihe ahụ, n’ihi na onye amuma ugha na onye ugha duhiere ya tupu o laghachi na Judia—tupu o mechaa oru e nyere ya.

Ugbu a, otu agadi onye-amuma bi na Betel; umu ya biakwutere ya, gwa ya oru niile nwoke nke Chineke ahụ mere n’ubochi ahụ na Betel: ha gwakwara nna ha okwu ndi o gwara eze. Nna ha wee si ha, Onye uzo ka o gara? N’ihi na umu ya ahụwo uzo nwoke nke Chineke ahụ, onye si Juda bjara, gara. O siri umu ya, Tuo m inyinya ibu. Ha wee tuo ya inyinya ibu ahụ: o rikwara ya, Gaa n’azu nwoke nke Chineke ahụ, hukwa ya ka o no odu n’okpuru osisi oak; o wee si ya, I bu nwoke nke Chineke ahụ nke si Juda bia? O siri, Abu m. O wee si ya, Soro m laa n’ulo, rie nri. O siri, Apughi m iso gi laghachi, ma o bu banye n’ebe gi no: agaghikwa m eso gi rie nri ma o bu nuu mmiri n’ebe a: n’ihi na e kwuru ya nye m site n’okwu Jehova, I gaghị eri nri ma o bu nuu mmiri ebe ahụ, ma o bu laghachi ozo ije n’uzo i si bia. O wee si ya, Abu mkwa onye-amuma dika gi onwe gi; mmuo ozi weere okwu Jehova gwa m, si, Kpoghachite ya ka o soro gi bata n’ulo gi, ka o rie nri ma nuu mmiri. Ma o ghara ya ugha. Ya mere, o laghachiri soro ya, rie nri n’ulo ya, nukwaa mmiri. O rue, ka ha no odu n’ocheeze nri, okwu Jehova biakwutere onye-amuma ahụ nke kpoghachitere ya: o wee tie mkpu nye nwoke nke Chineke ahụ nke si Juda bia, si, Otú a ka Jehova kwuru, Ebe o bu na i nupuru onu Jehova isi, ma i debeghi iwu nke Jehova Chineke gi nyere gi, kama i laghachiri, rie nri, nukwaa mmiri n’ebe ahụ nke Jehova gwara gi, Erila nri, anukwala mmiri; ozu gi agaghị abata n’ili nna gi ha.

O wee ruo, mgbe o risiri nri, ma nuokwa ihe onunu, na o tinyere ibu n’elu inyinya ibu ahụ n’ihi ya, ya bu, n’ihi onye amuma ahụ o kpoghachiri azu. Ma mgbe o gara ije, odum zutere ya n’uzo, gbuo ya; e wee tufuo ozu ya n’uzo, inyinya ibu ahụ guzo n’akuku ya, odum ahụ kwa guzokwa n’akuku ozu ahụ. Ma, lee, ufodu ndi gafere, hu ozu ahụ ka a tufuru n’uzo, hukwa odum ahụ ka o guzo n’akuku ozu ahụ; ha wee bia koo ya n’obodo ebe onye amuma agadi ahụ bi. Ma mgbe onye amuma ahụ nke kpoghachiri ya azu n’uzo nuru ya, o siri, O bu nwoke nke Chineke ahụ, onye nupuru isi n’okwu Onyenwe anyi: ya mere Onyenwe anyi enyefewo ya n’aka odum ahụ, nke dowara ya, gbuokwa ya, dika okwu Onyenwe anyi siri di, nke O gwara ya. O wee gwa umu ya okwu, si, Tinyeerenu m ibu n’elu inyinya ibu ahụ. Ha wee tinyere ya ibu. O wee gawa, hu ozu ya ka a tufuru n’uzo, hukwa inyinya ibu ahụ na odum ahụ ka ha guzo n’akuku ozu ahụ: odum ahụ erighi ozu ahụ, o dowaghikwa inyinya ibu ahụ. Onye amuma ahụ wee bulie ozu nwoke nke Chineke ahụ, dōba ya n’elu inyinya ibu ahụ, kpoghachikwa ya azu: onye amuma agadi ahụ wee bia n’obodo ahụ, ka o kwaa akwa ma lie ya. O wee dōba ozu ya n’ili nke aka ya; ha wee kwaa akwa n’ihi ya, na-asi, Ewoo, nwanne m nwoke! O wee ruo, mgbe o liri ya, na o gwara umu ya okwu, si, Mgbe m nwuru, lie nu m n’ili ahụ e liri nwoke nke Chineke ahụ; dōba okpukpu m n’akuku okpukpu ya: n’ihi na okwu ahụ o jiri okwu Onyenwe anyi tie mkpu megide ebe ichuaja ahụ di na Betel, na megide ulo nile nke ebe di elu ndi ahụ di n’obodo nile

nke Sameria, ga-emezu n'eziokwu. 1 Ndị Eze 13:11–32.

Anyị ga-aga n'ihu n'omumụ a n'isiokwu na-esote.

“Mgbe ike nke Chineke na-agba àmà banyere ihe bụ eziokwu, eziokwu ahụ ga-eguzosi ike ruo mgbe ebighị ebi dika eziokwu. A gaghị anabata echiche e mesiri ọ bụla nke na-emege ihè Chineke nyere. Ndị mmadụ ga-ebili na nkwa Akwukwọ Nso ndị bụ eziokwu n'anya ha, ma ndị na-abughị eziokwu. Eziokwu maka oge a bụ nke Chineke nyere anyị dika ntala nke okwukwe anyị. Ya onwe ya akuziwo anyị ihe bụ eziokwu. Otu ga-ebili, ozokwa ga-ebili, na ihè ọhuru nke na-emege ihè Chineke nyere n'okpuru ngosiputa nke Mmuo Nso Ya. Ole na ole ka di ndu ndi gafere n'ahumahu e nwetara n'ime iguzobe eziokwu a. Chineke site n'amara Ya echekwala ndu ha ka ha na-ekwughachi, na-ekwughachi ruo na njedebe nke ndu ha, ahumahu ha sitere na ya gafee, dika Jon onyeozu mere ruo na njedebe kpomkwem nke ndu ya. Ma ndi na-ebu okoloto ndi dara n'onwu ga-ekwu okwu site n'ibighari akwukwo edemede ha. A gwara m na n'uzo di otu a ka a ga-anu olu ha. Ha ga-agba amà ha banyere ihe mejuputara eziokwu maka oge a.”

“Anyi ekwesighi inara okwu ndi na-abia na ozi nke na-emege isi ihe puru iche nke okwukwe anyi. Ha na-achikota nnukwu mkpokota nke Akwukwọ Nso, ma na-akwakoba ya di ka ihe amà gburugburu echiche ha ndi ha kwusiri ike. E mewe nke a ugboro ugboro n'ime afọ iri ise gara aga. Ma o bu ezie na Akwukwọ Nso bu okwu Chineke, a ghaghikwa isopuru ya, itinye ha n'oru, ma o buru na itinye di otu a e mee ka otu ogidi si n'ntala ahụ Chineke kwagidere n'ime afọ iri ise ndi a puo, bu nnukwu njehie. Onye na-etinye ha n'oru n'uzo di otu a amaghi ngosiputa di ebube nke Mmuo Nso nke nyere ike na idi arọ nye ozi ndi gara aga ndi biakwutere ndi Chineke.”

“The akaebe Elder G na-enye abughị ndi a puru idabere na ha. O buru na a nabata ha, ha ga-ebibi okwukwe nke ndi nke Chineke nwere n'eziokwu ahụ nke mere ka anyi buru ihe anyi bu.

“Anyi aghaghị idi mkpebi n'ihe a; n'ihia na isi ihe ndi o na-agbali iji Akwukwọ Nso gosi adighi ziri ezi. Ha anaghi egosi na ahumahu gara aga nke ndi nke Chineke bu aghughu. Anyi nwere eziokwu; ndi mmuo ozi nke Chineke duziri anyi. O bu n'okpuru nduzi nke Mmuo Nso ka e nyere ngosiputa nke ajuju banyere ebe nso. O bu amamihe ka onye o bula noro juu gbasara akuku ndi ahụ nke okwukwe anyi nke ha enweghi okè n'ime ha. Chineke anaghi emegide Onwe Ya. A na-etinye ihe amà nke Akwukwọ Nso n'oru n'uzo na-ezighi ezi ma o buru na a manye ha igba akaebe banyere ihe na-adighi eziokwu. Otu onye ozo, ma mesia onye ozo kwa, ga-ebili ma webata ihè a na-ekwu na o di ukwu, ma kwuputa nkwi okwu ha. Ma anyi na-eguzo n'akuku ihe iriba ama ochie ndi ahụ. [1 Jon 1:1–10 quoted.]”

“A gwara m ikwu na okwu ndi a ka anyi nwere ike iji dika ihe kwesiri ekwesị maka oge a, n'ihia na oge eruola mgbe a ga-akpo mmehie aha ya ziri ezi. A na-egbochi anyi n'oru anyi site n'aka ndi mmadụ a na-agbanwebeghi n'eziokwu, ndi na-achọ otuto nke onwe ha. Ha chorọ ka e were ha dika ndi malitere echiche ọhuru, nke ha na-eweta na-ekwu na ha bu eziokwu. Ma o buru na a nabata echiche ndi a, ha ga-eduba n'igonari eziokwu ahụ nke Chineke noworo na-enye ndi Ya kemgbe afọ iri ise gara aga, na-eji ngosiputa nke Mmuo Nso eme ka o guzosie

ike.” Selected Messages, book 1, 161.